

Tegen de stroom met rugwinnend

De authenticiteit van Mr. Kanamori is een voorbeeld voor veel leraren. Kort voor de zomervakantie reisden zij vanuit alle hoeken in Nederland op uitnodiging van hetkind naar Driebergen. De vragen die zij kregen voorgelegd, leidden tot inspirerende momenten en verbondenheid. Waarom ben jij de leraar die je bent, doe je het zoals je het doet? Waar haal jij je inspiratie vandaan en/of wat zijn sleutelervaringen? Een bijeenkomst met gevolgen. 'Wanneer zien we elkaar weer?'

De dertig mensen die elkaar op dinsdagavond 19 juni jl. treffen, kennen elkaar niet of nauwelijks. Ze zijn naar voren geschoven door andere mensen, vaak van organiserende partners van de 'Kanamori-tiendaagse.' Die meester of juf is een echte Kanamori! Die hoort er op zo'n avond bij te zijn.

- ROB VAN DER POEL

Leraren ontmoeten leraren. Ze hebben allemaal een verhaal, al is dat niet de grootste kracht die ze met elkaar gemeen hebben. Het is de openheid, de hartelijkheid en de bereidheid om echt naar elkaar te luisteren. Iedereen heeft tijd en biedt ruimte. 'Ik ken niemand, maar ik voelde me direct thuis.'

De kring vormt zich als vanzelf en de echte verhalen komen snel naar boven. Het vuurtje laait op. Om 22.30 uur zit het terras op landgoed De Horst nog steeds vol en wordt het al donker. Er wordt gelachen en hier en daar iets weggeslikt. Niets of niemand uitgesloten, alles hoort erbij. Maar als altijd toch een moment van afscheid, al lijkt dat in deze wereld even niet te bestaan. Er worden afspraken gemaakt, adressen uitgewisseld en iedereen klimt in de pen. De opdracht: een korte bijdrage voor de onderwijskrant. Inspirerend, persoonlijk, zoals jij als leraar bent en doet.

Het is 15 juli 2009 Kigali, Rwanda. Ik wandel met William in de buurt van de school. De afgelopen dagen heeft hij mij stukje bij beetje zijn levensverhaal verteld. Als 8-jarig jongetje werd hij nadat zijn vader werd vermoord, hoofd van het gezin en zorgde hij ervoor dat al zijn broertjes en zusjes te eten hadden en allemaal een plek kregen op een lagere school. Tijdens de wandeling vraag ik hem wat zijn grootste droom is. 'Ik wil de volgende president van Rwanda worden', zegt hij zonder enige aarzeling. 'En mijn eerste zorg

zullen de weeskinderen zijn, en de moeders die weduwe zijn geworden tijdens de genocide in 1994.' Inmiddels hebben we William opgenomen in ons schoolfonds waarmee hij verzekerd is van financiële ondersteuning van zijn opleidingen, zich gezien voelt in al zijn talenten en weet dat hij er mag zijn. Afgelopen april was ik weer in Rwanda. Ik vroeg William hoe het stond met zijn droom. 'Hans', zei hij, 'een aantal jaren geleden toen je het me voor het eerst vroeg, was het nog een droom. Door de kans die me geboden wordt om te mogen studeren, is het niet langer meer een droom.'

William staat voor mij symbool voor wat onderwijs teweeg kan brengen. In al die jaren dat ik in het onderwijs werk, is het steeds weer het mooiste om voorwaarden te creëren, te voeden, om jonge mensen aan het woord te laten en ze hun talenten te laten ontdekken. In mijn wiskundelessen voel ik lang niet altijd de ruimte om alle leerlingen aan het woord te laten. Groepen zijn vaak te groot, de eindtermen te eenduidig, de leerlingen verschillen onderling (te) veel. Mijn meester-schap schiet vaak te kort om iedereen bij de les te houden of iedereen verwonderd te laten zijn. Dat is een worsteling die telkens weer vraagt om een kritische beschouwing van hoe het

anders zou kunnen. Het is heerlijk om deel uit te maken van een sectie die dat, in de traditie van de Wageningse Methode, die op de werkvloer van onze school is geschreven, als een uitdaging ziet. Kortom, het is elke dag weer genieten op een school waar leerlingen en leraren kritisch zijn over de leeromgeving waarin we allemaal (en met zijn allen) het beste tot ons recht komen. We krijgen het niet op een presenteerblaadje aangereikt en dat is precies wat goed onderwijs nodig heeft: tegen de stroom in, met de wind in de rug.

Hans Brandwacht
RSG Pantarijn in Wageningen

Als meisje van vijf speelde ik juf met mijn poppen. Ik kon niet wachten om naar school te gaan, vol verwachting over alles wat ik daar zou leren.

Wat was ik teleurgesteld dat er op mijn school niet zo veel te leren bleek. Leren lezen is niet zo spannend als je dat al kunt. Stiekem vooruit lezen was er ook niet bij, want dan kreeg je een minnetje voor gedrag. Mijn schooltijd kroop voorbij. Ik leerde vooral wat ik niet kon en me aan te passen aan de verwachtingen van de leerkracht. Ondertussen wachtte ik op de tijd dat het leven echt begon en haalde ik mijn hart op aan songteksten van John Lennon.

Wat ik wilde leren was leren leven, begrijpen wat er om mij heen gebeurde. Terwijl ik wakker lag van de atoombom, moesten we de tafels opruimen. Terwijl ik demonstreerde tegen de kruisraketten gaf de leraar geschiedenis onverwachts een schriftelijke overhoring waardoor ik dus een nul scoorde. Hoe hard ik ook zocht naar het leven in de school, ik vond het niet.

De eerste keer dat ik het echt zag was in de bioscoop, met Robin Williams als bevlogen docent in Dead Poets Society. Dit was het moment dat ik wist dat het anders kan en moet. Omdat elk kind recht heeft op leraren die je uitdagen, je nieuwsgierig maken, prikkelen en verwonderen. Een leraar om tegen op te kijken en die toch ook dichtbij is. Een leraar die je helpt om te geloven in jezelf en je laat zien dat jij het verschil kan maken.

Ik vond het op Stella Nova in Stockholm, de Pestaschool in Ecuador, de Wassenbergschool in Lekkum en nu ook in Heerenveen. Scholen met leraren die de moed hebben om een stapje achteruit te doen. Om aan te sluiten bij wat de kinderen al kunnen en bij wie ze zijn. Waar kinderen leren om gelukkig te zijn, in verbondenheid met elkaar! Maar het meest zie ik het terug in mijn eigen kinderen en hun vriendjes. In hun vermogen om er voor elkaar te zijn. Zij laten me elke dag zien dat het de moeite is om te strijden voor goed onderwijs.

Natasja de Kroon
oprichtster Kindercentrum De Buiten-kans Heerenveen

Naast een enorme lijst aan eigenschappen die ik van mijn ouders heb meegekregen, is er een periode uit mijn leven die bepalend is geweest: de pubertijd heb ik grotendeels overgeslagen. Loskomen van het familie (bedrijf) heb ik pas veel later gedaan. Toen ik eind twintig was, ging datgene dat ik deed me enorm tegenstaan. Ik kreeg een sterke drang naar iets nieuws. Iets dat ik echt graag 'zelf' wilde doen. Een aantal studies volgde. Er ging een nieuwe wereld voor me open waarbij ik zelf het heft in handen heb genomen. Ik werkte in de horeca, deed de Pabo in de avonduren en liep daarbij stages, verbouwde ons huis en werd voor de eerste keer vader. Ik had superveel energie en leek te vliegen.

De verklaring zit hem volgens mij in een enorme dosis intrinsieke motivatie. Mijn drijfveer was enorm en ik wist precies waar ik het allemaal voor deed. Ik wilde zo graag mezelf ontwikkelen om zodoende mijn leven een andere richting geven. Sterk spul: intrinsieke motivatie...

Dennis Oomen
De Stuiftoek in Made

Ik kijk niet met veel plezier terug op mijn eigen schooltijd. Op de basisschool werd ik gepest en ook op de middelbare school hoorde ik er niet echt bij. Die ene leraar die het schoolleven draaglijk kan maken, ging ook aan mijn deur voorbij. School stond mij dermate tegen dat ik het in 5 vwo voor gezien hield. Ik ben een high school drop out.

Tijdens de omzwervingen en baantjes die daaruit voortvloeiden, kwam ik er achter dat ik het leuk vond mensen te helpen met leren. Zo belandde ik na een late studie in het onderwijs: de beste stap in mijn werkende leven.

En nu, als leraar voor de klas, is het zó anders dan in mijn eigen schooltijd. Waar we toen met de hele klas tegen de leraar samenspannen, heb ik als docent het idee dat we het samen doen, dat we samen een weg afleggen waarin we elkaar nodig hebben.

Die ene leraar die ik niet heb gehad, daarvan kom ik er bij mij op het Amstelveen College een paar tegen. Zo'n leraar wil ik ook zijn. De basis is sfeer en veiligheid in een groep creëren. Dat valt niet altijd mee met maar twee lesuren in de week. Het gaat te ver om te zeggen dat ik één van hen ben, maar contact is voor mij op bepaalde momenten belangrijker dan de lesstof. Het gaat over sa-

men werken, om het gesprek met elkaar.

Vanuit deze veiligheid en goede sfeer durven leerlingen te zijn wie ze zijn. Daardoor kunnen ze en willen ze leren. Leerlingen waarderen dat. Een oud-leerling schreef me laatst in een mail 'dat gelijkheid tussen kind en volwassene voor een kind al ontzettend veel verschil uitmaakt in prestatie en zelfvertrouwen!' Maar nu de volgende stap. Ik mag kijken hoe ik mezelf in dit proces kan verbeteren. Ik mag leren van meester Kanamori. Ik kijk er naar uit.

Theo Roos
Stichting Checkit.nl

De kracht van mijn leraarschap heb ik ontdekt in mijn werk als leraar van de observatiegroep op de Maartenschool, cluster 4. Kinderen met een stoornis, kinderen met een korte levensverwachting, die ik mocht ondersteunen in een zeer moeilijke periode van hun leven. Ze hebben me zoveel teruggegeven als het gaat om vertrouwen en het leven te blijven leven zoals het komt. Ook als ambulante begeleider heb ik me ingezet om kinderen met een stoornis een hele klas tegen de leraar samenspannen, heb ik als docent het idee dat we het samen doen, dat we samen een weg afleggen waarin we elkaar nodig hebben.

Die ene leraar die ik niet heb gehad, daarvan kom ik er bij mij op het Amstelveen College een paar tegen. Zo'n leraar wil ik ook zijn. De basis is sfeer en veiligheid in een groep creëren. Dat valt niet altijd mee met maar twee lesuren in de week. Het gaat te ver om te zeggen dat ik één van hen ben, maar contact is voor mij op bepaalde momenten belangrijker dan de lesstof. Het gaat over sa-

men werken, om het gesprek met elkaar. Vanuit deze veiligheid en goede sfeer durven leerlingen te zijn wie ze zijn. Daardoor kunnen ze en willen ze leren. Leerlingen waarderen dat. Een oud-leerling schreef me laatst in een mail 'dat gelijkheid tussen kind en volwassene voor een kind al ontzettend veel verschil uitmaakt in prestatie en zelfvertrouwen!' Maar nu de volgende stap. Ik mag kijken hoe ik mezelf in dit proces kan verbeteren. Ik mag leren van meester Kanamori. Ik kijk er naar uit.

dig voor mij als vader van twee zonen.

Zeven jaar geleden keek ik naar de documentaire Children Full of Life over Mr. Kanamori waarin hij kinderen liet reflecteren op wat ze voor elkaar kunnen betekenen. Daardoor werd ik me bewust dat mijn eigen ontwikkelingspad als mens en mijn leraar-zijn dezelfde intentie hebben. En ik kwam erachter dat mijn studenten hun eigen geschiedenis met zich meedragen en dat ik daar nog weinig aandacht aan had besteed.

Nu krijgen de eerstejaars studenten ter inspiratie de documentaire te zien en ieder jaar zie ik hetzelfde gebeuren. Ze worden diep geraakt door de wijze waarop Mr. Kanamori met kinderen omgaat. Deze studenten krijgen nu de opdracht om naast het levensverhaal van een kind ook hun eigen levensverhaal te gaan schrijven. Het samen delen van eigen verhalen zorgt voor verbinding tussen studenten, maar ook tussen de studenten en mijzelf. De interactie en relatie verdiept en verstevigt zich. Mijn stellige overtuiging: een leraar die de moed heeft om zich als mens verder te ontwikkelen wordt niet alleen een fijner mens, maar ook een betere leraar. Steeds weer de moed hebben om bij jezelf naar binnen te kijken, jouw eigen levenslessen aan te gaan en te handelen vanuit het hart.

Henk Boer
docent pedagogiek Pabo Arnhem

Welke woorden kies ik uit om je of U uit te nodigen om te luisteren naar mijn verhaal, mijn gevoel, het willen leren inzien wie ik ben...

Waarvoor ik met een open blik kan kijken naar de ander, om zo te kunnen leren luisteren en kij-

ken naar de ander, die zijn of haar gevoel uitspreekt.

Mijn rol als artiest, medemens, leraar, toevallige passant, broer, zoon, metgezel, partner, spreker, schrijver leert mij de juiste woorden te vinden die ons samenbrengen.

Iedereen is welkom...
Peter van der Bosch
Pieter Nieuwland College Amsterdam

Dat ik met mensen wilde werken was al vroeg duidelijk. Al vroeg presenteerde ik allerlei kindershows en activiteiten. Zorgen dat anderen zich vermaken, dat vond ik toen al erg leuk. Op mijn zeventiende kreeg ik een bijbaantje in de horeca. Ik genoot van het leuke contact en ik kletterde erop om mensen die chagrijnig of moe op het terras kwamen zitten zo te bedienen, dat ze opgewekt en vrolijk het terras verlieten. Daar werd me nogmaals duidelijk wat een aardig woord, een bemoediging of een extra inspanning met iemand kan doen.

Eline Stolp
Unic in Utrecht

Van mijn vader heb ik altijd geleerd iedereen te respecteren. Hij was leraar en maakte ons al vroeg bewust van de kwaliteiten van anderen. Mijn ouders hebben ons altijd opgevoed met de positieve insteek; zo doen we het, in plaats van dit moet je niet doen. Het woordje 'niet' kwam weinig voor in huize Ter Bork.

Ik had het geluk op te groeien in een huis vol kansen en mogelijkheden. Als leerkracht probeer ik bij mijn leerlingen hetzelfde over te brengen. Ik wijs kinderen op hun talenten en ik wijs de groep op elkaars talenten. Samen zijn we super sterk en hebben we elkaar nodig.

.....

Mathijs ter Bork
PO-leraar van het jaar 2010-2011

De levenservaring: tijdens de lessen pedagogiek leerden we over risicofactoren die bij leerlingen zorgen voor schooluitval en crimineel gedrag. Het leek mijn eigen jeugd te beschrijven. Het enige wat de school mij indertijd bood, was regelmaat. Ik bleef gaan omdat ik voelde dat ik de rust kon gebruiken.

De overtuiging: ik geloof in de kracht van kinderen in de puberteit. Het is een periode die hun verdere leven bepaalt, dus cruciaal dat zij dit constructief benutten. Daarvoor is het een voorwaarde dat een kind zich gerespecteerd voelt en anderen kan respecteren.

Het lesgeven: ik moedig nu mijn leerlingen aan: sta open, laat je kennen, ken jezelf, ken de ander. Ook Kanamori-san geeft les vanuit zijn authentieke levensverhaal en laat zichzelf kennen. Waardes geef je door, door ze zelf te leven.

Eline Stolp
Unic in Utrecht

lees de verhalen van de andere deelnemers op www.hetkind.org

Foto's • Bob Barten

Uitnodiging aan leraren

Schrijf in 200 woorden over de leraar die jij bent, waarom je doet wat je doet, vanuit de ervaringen die je hebt opgedaan en dus je eigen biografie. En mail dit naar redactie@hetkind.org

Natascha Bruti
De Stridring
Haagse scholen

Carm Barten
Antonius Abt
in Engelen

Tessa Vugts
Dr. Schaapmanschool
in Barendrecht

Roel van Daal
1 Palet in Weert

Bregje de Jong
Dr. Landmanschool
in Heerhout

Ellen Emonds
De Bancher in
Bovenkerk

Heidi Rust
SKOSO in Ettenhoven

Sarina
Hoogendam
Educatief centrum
Rotterdam

Natan Borgdorff
Conventus College in
Rotterdam

Teun Brand
Graaf Van Ussel in
Moergestel

Erik de Gier
Conventus College in
Rotterdam

Marcel van Herpen
NIVOZ
in Driebergen

Marianne
Bleemendaal
Kenalis in Vught

Theo Wismans
Beroepscollege Parkstad
Limburg in Landgraaf

Marjan van Rijn
De Bras
in Den Haag

Jeimer Evers
Unic in Utrecht

Marieke
Schoonmakers
student Pabo

Geert Brand
student BABO

Claartje van der
Grinten
De Vrije Ruimte
in Den Haag

Janny Grootelaar
De Hogeschool in
Almelo